

учасників, а отже, формування нових видів соціального капіталу як фактору соціальної безпеки країни [3].

На жаль, в Україні, склалась така ситуація, що особливого значення набувають міжособистісні взаємини між людьми – сімейні, дружні та приятельські стосунки, спостерігаються незначні статистичні показники членства громадян у наявних громадських організаціях, пострадянські традиції недовіри до будь-яких форм громадянської активності. Все це викликає соціальну напруженість та послаблює рівень соціальної стабільності у суспільстві та якісний рівень життя населення. Певну допомогу тут можуть надати недержавні організації соціального спрямування. Йдеться, по суті, про формування «острівців» соціального капіталу та громадянського суспільства за умови взаєморозуміння між суспільством і державою.

Список бібліографічних посилань

1. Putnam R. The Prosperous Community. Social Capital and Public Life. *The American Prospect*. 1993. Vol. 13, No. 4. Pp. 35–42.
2. Fukuyama F. Trust. The social virtues and the creation of prosperity. New York, 1995. 480 p.
3. Фукуяма Ф. Конец истории и последний человек / пер. с англ. М. Б. Левина. М. : АСТ, 2004. 592 с.
4. Соціальна держава: український вибір / за ред. В. А. Гошовської. Вид. 2-ге. Київ : ЦПСД, 2007. 337 с.
5. Зеркалов Д. В. Социальная безопасность : моногр. Киев : Основа, 2012. 530 с.
6. Шевчук П. І. Соціальна політика. Львів : Світ, 2003. 400 с.
7. Патнэм Р. Чтобы демократия сработала: гражданские традиции в Современной Италии / пер. с англ. А. Захаров. М. : Ad Marginem, 1996. 288 с.

Одержано 22.10.2018

УДК 347.121:342.724(477)

Маріанна Петрівна БРИНЧАК,

аспірант кафедри цивільного права та процесу факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІСТЬ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА СВОБОДИ СВІТОГЛЯДУ ТА ВІРОСПОВІДАННЯ В УКРАЇНІ

Актуальним на сьогодні в Україні є регулювання, забезпечення та захист особистих немайнових прав, як головних свобод людини в правовій, демократичній та незалежній державі.

Право свободи світогляду та віросповідання формувалося разом з іншими особистими немайновими правами, які на сьогодні є важливими складовими повноцінного існування людини і громадянина в демократичному суспільстві.

З історії відомо, що формування такого інституту, як особисті немайнові права почалось ще в період римського права.

Розглядаючи так звану «проблему нематеріальних інтересів», відомі цивілісти початку ХХ століття, стверджували, що зростання особистості починається з зовнішнього, матеріального. На думку Й. О. Покровського, першими сферами, в яких за особистістю визнавалися суб'єктивні права, були сфери відносин майнових і сімейних. Пізніше, поступово, індивід починає цінувати і нематеріальні, духовні блага, і тоді право починає давати охорону і їм – спочатку часткову, слабу і безсистемну, а потім більш повну [1, ст. 132].

За дослідженнями видатного цивіліста, навіть в римському праві, яке слугує певним прикладом у розробці норм права багатьох інститутів приватного права, духовний бік особистості знайшов лише поверхневе відображення. Розвиток римського права відбувався в основі своїй в інтересах торговельного, комерційного обороту, а про рівність всіх членів суспільства що є найважливішою передумовою появи особистих немайнових прав, прав для всіх, незалежно від будь-яких зовнішніх факторів, годі й говорити [1, ст. 133].

Найбільшого розвитку досягла концепція особистих немайнових прав людини у другій половині ХХ століття. Друга світова війна показала, до яких трагічних, не зворотних наслідків може призвести неповага до людської особистості, її прав і свобод. Проблема прав людини набула значення на міжнародному рівні і це знайшло своє відображення у багатьох

міжнародно-правових документах, таких як Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права від 16 грудня 1966 р., Загальна декларація прав людини, прийнятої Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 р., Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4 листопада 1950 р. та Декларація глав держав-учасниць Співдружності незалежних держав про міжнародні зобов'язання у сфері прав людини і основних свобод від 24 вересня 1993 р., Закон України «Про уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» від 23 грудня 1997 р. та Постанова Кабінету Міністрів України «Про уповноваженого у справах дотримання конвенції про захист прав і основних свобод людини» від 23 квітня 1998 року. Важливим законодавчим актом у названій сфері є також Закон України «Про ратифікацію Конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 року, першого протоколу і протоколів № 2, 4, 7 і 11 до конвенції» від 17 липня 1997 року. Тому визнання та захист прав і свобод сьогодні є спільною турботою держав, які розглядають їх як загальнокультурну цінність, об'єкт міжнародно-правового регулювання.

Тому не випадковим є те, що реалізація права на свободу світогляду і віросповідання в аспекті міжнародно-правових стандартів є важливим критерієм оцінки демократичності держави. Налагодження цивілізованих відносин з релігійними організаціями відіграє особливу роль в процесі розбудови молодшої України. І держава, і релігійні організації зацікавлені у співпраці.

Оскільки від налагодження таких стосунків в державі багато в чому залежить стабільність і подальший розвиток України, а саме консолідованість українського суспільства або навпаки [2]. І саме тому кожна демократична держава прагне втілити у національному законодавстві загальнолюдські цінності, котрі закріплені в різних міжнародних актах чи інших джерелах. Відповідно до цього і наша держава як тільки стала на шлях незалежності, активізувала процеси визнання прав людини й впровадження ефективних юридичних засобів їхньої реалізації та захисту. І серед цих цінностей невід'ємною частиною є право людини на свободу світогляду та віросповідання. Реальність будь-якого права людини залежить від дієвого механізму їхньої реалізації. Демократизація суспільства, яка відбувається в Україні з початку 90-х років ХХ ст., зумовила зростання духовної свободи людини, що мало наслідком природне підвищення рівня релігійності населення, збільшення кількості діючих у країні релігійних організацій, посилення впливу релігійних структур на державно-правові процеси [3, с. 7].

Будь яке виявлення неповаги до віросповідання людини, що порушує конституційні права на свободу світогляду та віросповідання веде до міжнаціональних конфліктів, що є неприпустимим у правовій, демократичній та європейській державі.

Таким чином, на теперішній час виникає потреба у регулюванні раніше зазначених конституційних прав людини на свободу світогляду та віросповідання перш за все нормами цивільного права з визначенням їх понять, місця у системі особистих немайнових прав фізичних осіб, особливостей здійснення, охорони та захисту.

Список бібліографічних посилань

1. Покровский И. А. Основные проблемы гражданского права. М. : Статут, 1998. 358 с.
2. Колодний А., Лобовик Б. Релігієзнавчий словник. Київ, 1996. С. 110.
3. Вовк Д. О. Право і релігія: загальнотеоретичні проблеми співвідношення : монографія. Харків : Право, 2009. 186 с.

Одержано 19.11.2018

УДК 37.012

Сергій Анатолійович ВАВРЕНЮК,

кандидат наук з державного управління,

докторант докторантури Національного університету цивільного захисту України

ГУМАНІТАРНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ КУРСАНТІВ ПРОФІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Метою гуманітарної освіти є забезпечення готовності випускника закладу вищої освіти до взаємодії з іншими людьми в процесі трансляції культури, обмін культурними цінностями, винайдення способів діяльності та шляхів самореалізації, а це вимагає суттєвих